

tabernacle bat, ostia contsecratu bat diren toki gucietan. Ez dugu Magoec becenbat bide egin behar haren adoratceco. Ascotan Betelemeco artzainec baino hurbilago dugu. Ez dezagun bakharric utz, bertce orduz Betelemetarrec, orai ere hanitz giristino achola, fede, amodio gabec bezala. Cer! hainbertce Sacrificio Saindu celebratcen dire gure aldean, baten aditceco guticia guri ethorri gabe, errechki egiten ahal dugularic! Eta aratsalde lucetan, utcico dugu Jesus choil choila, desertu batean bezala, hanitcec auzo dugularic, juan gabe agur baten egitera, adoracione baten escaintcera, atsegabe baten erraitera, gracia baten galdatcera!...

O Birjina Saindua! emenda zazu ene fedea, ene arimaco begiec bethi Jesus, zure Semea eta ene Anaia, ezagut dezaten aldareco Sacramenduan!

HEMEZORTCIGARREN EGUNA

Jesus, Marla eta Josepe Nazareten

Jesus Haurra etcen ethorri chuchen Betelemetic bere aita amen etcherat, Nazareterat. San Josepec eta Birjina Sainduac ihes egin behar izan zuten Ejiptorat, Herodes crudelari bere Trezoraren gordetceco. Bi urtheren buruan choilki, Herodes hil-eta, Haur saindu hori itzuli cen bere

Amarekin eta bere aita ordearekin Nazaretco hiritorrat. Han, ichilic eta gorderic, lanean iragan cituen hogoi eta zazpi urthe.

Jesus handitu cen bertce haurrac bezala emeki emeki, ceren Jesus egiazco gizon baitcen, Jainco becen ongi. Nabiz hastetic bacituen adimendua, jakitatea, indarra osoki perfetac, nahi izan zuen bizkitartean iracusterat eman canpoz, bertcei bezala, ahalac lucez eta uekez heldu zaizkiotcila. Sorthu da, oro sortcen garelacotz, handitu da hurriki, oro hala egiten garelacotz. Jan behar izan du, edan, lo egin, hatsa hartu, beztitu, ibili, horiec direlacotz oroen ecin bertceac.

Eta bertzalde, etcituena behar, berac iraganez, sainduta haurtasuna, gaztetasuna, adin jarria?

Ikhus azu arimaco begiz Jesus adin horietan gucietan. Behin Ejiptotic lekhora Nazareten hiru lau urthetan. Cer Haur ttipi ezti, gozo eta maithagarria! Gero berriz handichago, Mariaren eta Josepen inguruetan, indarrac ethortcearekin, ikhus azu etheco lantoei ohartcen, bazterren garbitcen, ithurrirat juaiten, egur kharraiatcen, san Joseperen tresnen ibiltcen. Bethi cen ezti, humil eta obedient; eta gaztedanic ari cen Birjina Sainduaren laguntcen egun gucietaco barne lanetan.

Nazareten izan bachine orduan, haur maitea, akin izan bacinu zoin cen haur hura, zure auzoa

eta zure laguna, cer eginen cinuen ? Etcinuena imitatu nahico orotan ? Hura bezala obediencia eta humila izanez, hura bezala othoitzari jarraikia, eztia, modesta, langilea, urguluric ez arinkeriaric gabea.

Galda zozu beraz zure othoitz onetan Nazareteco Jesus Haurrari handi-araz zaitzan zu ere, berthute berez beztitua eta aphaindua.

Bainan huna cer gerthatu citzaion hamabi urthetan. Jesusen aita amac urthe guciez bazohacin Jerusalemerat Phazco phestetan. Han aditcen zuten legea iracurtcen eta esplicatcen. Han ikhusten cituzten sacrificioac egiten, eta berec ere, bertcec bezala, betan pharte bazuten. Sacrificio hec Jesusen Pasionearen itchura ciren. Lege zaharreco aldaretan ichurtcen cen bildotsen odola, curutcearen gaineco Odola ichuria izan artino, haren seinalatceco eta iguric-araztoco. Aitcinetic beraz Birjina Sainduac ikhusten bezala zuen bere Haur Jainco Semcearen heriotcea ! Hamabi urthetara cencan Jesus, betbi bezala, juan ciren Phazcoz Jerusalemerat; phestac iragan-eta, Jesus Haurra gelditu cen Jerusalem, ethecoac ohartu gabe. Ustez zonbeit eza-gunekin zuten, ethorri ciren gibelerat egun baten bidean. Eta gero bilhatu zuten ahaiden eta adichkiden artean, eta betan ez aurkhituric, itzuli ciren Jernsalemerat. O Mariaren eta Jose-

peren bihotz mina eta nigarrac! Eta bertaco Jesus hain maiteac, behinere bere Amaren ganic urrundu elcenac, holaco pena bidea eman cioten?.....

Bada hor ere guretzat iracuspen bat. Guc hanitcetan Jesus galteen duga, eta gure bihotza ez da zaurteen, gure begiee ez dute nigar egiten; lakhetceen gare, Jesusen ganic urrun, bekhatuan, gure arima gaichoaren caltetan, eta salhamenduaren hirriscutan. Galda dezogun Birjina Sainduari, harrec bezala, Jesus gabe onic ez izaiteco gracia.

Hiru egun ondotic ibiliric, aurkhitu zuten Tenploan, dotorren artean, heiekin solasean, legeaz mintzo. Miretsiric Amac erran cion: « Ene Semea, cer egin daucuzu? Huna hiru egun zure aita eta ni zure ondotic gabiltzala aubenduac. — Certaco bilhatcen ninduzuen? Etcinakitena ene Aita cerucoaren egitecoetan izan behar nintzela? » — Etzuten comprenitu cer erran nahi zuen. Bainan heiekin jautsi cen eta itzuli Nazareterat, — eta obedient egon citzaioten. Ez du Ebanjelioac bertce hitcie erraiten Salbatzaileaz bogoi eta hamar urthetaraino. Jesus oroen Creatzaile eta Nausia Mariaren eta Joseperen azpico, horra Jainco haten ichtorio gucia Nazareteco bicitce gordean.

Zonbat haur obeditcen diotenac beren aita

amei gorenaz hamalau hamabortz urthetaraino; eta gero iduritcen zaiote handi harat bere bu-ruaren jabe izan behar direla, eta ez bertcen aspico.

Zonbat haur adin hortaraino fidel daudenac beren Jaincoari, othoitzari jarraitkitcen direnac, cofesio comunioneac egiten dituztenac, eta gero iduritcen zaiote ez diotela Jaincoari beren aitci-necoei baino gehiago obedientciaric zor. Ez dire Jesus Nazaretco bezalacoac. Eta bizkitartean heien Nausia eta Jaincoa da, eta haren obedien-tciac condenatcen ditu heiec duten libro izaiteco guticia zoroac.

• Gazte maitea, nahi zare izan onhost, eta egon fidel zure eginbidei? Beha zozu Tabernacleari. Han da Jesus, Nazaretco Haurra eta Gizon gaz-tea. Eta erraiten dautzu : « Haugi ene ganat eta errecebi nezac, nitan dituc gazten berthutea eta indarra; ni nauc san Joseperen aprendiz obe-dienta, nic emanen daiat laneco gogoia. »

O Jesus ! O Maria ! o Josepe ! sor-araz zaitzue ene bihotcean Nazareten praticatu dituzuen ber-thuteac !

HEMERETCIGARREN EGUNA

Birjina Saindua Canaco eztaietan

Egon cen Jesus ichilic eta gorderic Nazareten

hogoi eta hamar urthetaraino, guri iracusteco egiazco saindutasuna ez dela gauza espantagarri egitea, bainan leialki egun gucietaco eginbiden bethetcea Jaincoaren gatic.

San Josepe hil izan cen Jesusen besoetan, Birjina Sainduaren othoitzez, laguntzez eta amodioazsolegitua. Bere saila akhabatua zuen Saindu handi harrec. Murru pareta churi baten gerizan landare balios bat sortcen eta handitcen den bazala, san Josepec begiratu zuen Jesusen Haurtasuna, bai eta ere Mariaren humiltasuna. Ecen san Joseperen egiteco bereci eta ederra cen lurrean Aita Eternalaren orde izaitea Birjina Sainduaren eta Jesus Haurraren aldean. Bainan Jesusec etzuen gehiago zaintzale beharrie, hortacotz Ebanjelioaren predicatcera abiatu baino lehen, Ceruco atheac zabaldu ciozcan gizon justu horri.

Bicitce publicoa hasi zuenean, Nazaretetic jalgi-eta laster, Salbatzailea gonbidatua izan cen bere Amarekin, Galilean, Canaco hirittoan, eztai batzuetarat. Egund hartaco esposa, uste dutenaz, san Bartolome cen; handic zonbeit denboraren buruan Jesusi jarraikiric haren dicipulu izaiteco, Apostolutzat hautatu zuen. Bartolomeren laguna, dudaric gabe, bildu cen Birjina Saindua ganat, bertce zonbeit omazte saindu bezala.

Eztaietaco bazcarian arnoa escastu cela ohar-

turic, Andre Dena Mariac mintzatu zuen bere Semea : « Arnoric ez dute gehiago. » Ageri dire hitz horietaric Mariaren eta Jesusen Bihotz onac ; Mariarena, oharicen eta urricaltcen baita jende heien penaz ; Jesusena, ceren Haren bihotz ona ezagutcen duelacotz, Amac, bertce otboitcie gabe, choilki jende heien beharra aiphatcen baitio : « Arnoa escastu da. » Jesusec amultsuki behatu cion eta ihardetsi : « Emaztea, cer da zure eta one artean ? » Erran nahi baita, hanitcecc uste dutenaz, « nundic ideia berac ditugu ; nic ere gauza bera nuen gogoan. — Ene orena ez da ethorria. » Birjina Sainduac ikhusten zuen entzuna cela. Hortacotz ascori iduritcen zaiote, Jesusec bere lehen miraculua, egin gogo zuen baino lehenago, conplitu zuela, bere Amac gal-datu ciolacotz.

« Egitzue horrec erranac oro », erran cioten Birjina Sainduac sehiei.

Bacituzten etchean, dio Ebanjelioac, sei har-rizco untci, apairu aitein ondoetan ikhusteco. Ehun edo ehun eta berrogoi eta hamar litra atchikiteen cituen bakhotchac. « Bethe zaitzue untci horiec urez », manatu cioten Jesuscc. Eta bethe cituzten gaineraino. « Har zazue orai hortaric eta eman cerbitzarien aitecindariari. » Harrec jastatu zuenean ur arno bilbacatua, harritua zagon nundic othe cen arno on hura.

Sehiee beren begiez eta beren escuetan ikhusia baitzuten miraculua egiten, condatu cioten espo-
sei eta eztailiarrei. — « Eta hura cen, dio Eban-
jelioac, Jesusen lehen miraculua, eta dicipuluec
sinhestea hartu zuten haren baithan.

Aphezac ikhusten du, egun guciez, miraculu
bat handiagoa conplitcen bere escuetan, ogia
eta arnoa aldarean canbiatcen Jainco Semearen
gorphutcera eta odolera.

Mariac ardietsi miraculu hortaz mintzatcean,
san Franses Salesecoac erraiten deraucu : « Itzul
gaiten beraz Andre Dena Mariari buruz, gure
behar orduetan, hain botheretsu denaz geroz
bere Semearen aldean. Gonbida dezagun Jesus
Jaunarekin. Nun ere baita Ama, han izanen da
Semea, eta Jaincoaren gracien arnoa etzaucu
escastuco. Erranen dio Mariac Jesusi : Ene Jauna
eta ene Semea, ene haur eta zure cerbitzari hu-
nec ez du arnoric. Eta Jesusec emanen deraucu.

Eta gero nahi badugu Andre Dena Mariac gal-
degin dezon Jesusi gure epheltasunaren ura car-
tsutasunaren arnorat canbia dezan, behar di-
tugu egin Jesusec erranen daizcunac. « Harrec
erranac egitzue, dio Mariac. Bethe zuen bihotzac
penitentciaren urez, Jesusec graciazco eta amo-
diozco arnorat canbia dezan ur hura. »

O Birjina eztia, egizu ez dezagun seculan
ahantz zure iracuspén labur eta baliosa : « Egi-
tzue Jesusec erranac. »

HOGOIGARREN EGUNA

Birjina Saindua Calbarloan

Jesusen Amac, emazte saindu batzuekin, segitu zuen zonbeit aldiz bere Semea, predicatzen zabilanean; baina Pasioneco oren luce eta latzgarrietan hurbildan jarraiki zitzaion, Jondoni Joanirekin, santa Madalenarekin eta bertee emazte lagunekin. Oren laurden baten heina da Pilatusen tribunaletik eta Calbariora. Ageri dire oraino Jesusen eta Mariaren oin sacratuez hunkitnac izan diren harriac. Marcatua da zoin tokitan Birjina Sainduac ikhusi zuen iragaiten curutcearekin bere Semea, eta nundic hasirie segitu zuen Calbarioraino, curutcearen oinetan egoiteco ortcirale Sainduco egun ikharagarri gucia.

Jesus, bertee orduz haurrean, besoetan ibiltzen zuena, dilingan cen, zurezco curutce baten beso dorphe eta latzei itzatua. Haren buru eta begitarte adoragarriac, lehen bere musu amultsuez estaltzen cituenac, orai elhorrizco coroarekin, odolez eta thuz estaliac ciren; eta gorphutz sacratu hura, Birjina Sainduac eztiki chatarrez inguratzen zuena, azotec sarraskitua, itce icigarri batzuec curutceari lothua zaucaten.

Maria chutic zagon, Jesusen curutcearen oinetan, escuineco aldean, Jesusen eta ohoia onaren artean. Haren ondoan zauden Jondoni Joani,

santa Madalena, eta bertxe emazte sailduac. Esquineco aldean dire bethi Mariarekin hautatuac : eta eskerrean aldiz, Maria ez den alderdian, ohoin gaichtoa bezala, arima galduac.

Curutcearen ondoan chutic zagon, iduri apheza aldarean, ofreitzen zuela, bihotzez eta amodio-rekin harrec ere, Bitima Saindua munduaren erosteco. Nahiz haren dolorea gure dolore guciac baino biciki handiago cen, egon cen azcar eta cordocatu gabe, Semearen odolezco sacrificioac cirauo.

Eguerdiri buru-, ilhunbe miraculuzco batzu hasi ciren hedatcen lurraren gainean. Behaco batez Jondoni Joani iracutsiz, Jesusec erran cion bere Amari : « Emaztea, horra zure Semea ; » eta Jondoni Joaniri : « Horra zure Ama. »

O Jaincoa, cer trucada ! Jaincoaren Semearen, Jesus Saindu eta Adoragarriaren orde, Mariac behar du beraz semetzat gizon choil bat ! Ez du bizkitartean arbuiatcen ; eta Jondoni Joanirekin batean hartcen ditu semetzat Salbatzaile curutceficatuaren haur guciac. Memento hartan, bihotz-minen eta lazduren erdian, bilhacatu cen gure Ama, giristinoen egiazco Ama, gure arima-ren Ama, Elizaren Ama.

Geroztic giristino bat ikhustean, bercciki cartsua bada, Birjina Saindua orhoitcen da Jesusen hitzaz : « Horra zure Semea, » eta baditu

harentzat mainaric amultsuenac eta hunkigar-rienac. Guc ere, Mariaren potret bat ikhustean, edo hartaz orhoitcean, erran dezakegu, eta erran ere behar dugu : « Horra ene Ama! ene arima-ren, ene salbamenduaren Ama. »

Birjina Saindua agertu citzaion santa Coletari, othoitcean zagolaric bekhatorosentzat : « Ene haurra, erran cion Mariac, iracusten ciolaric Jesus curutceficatua eta zauriz estalia; izan ezan urricalmendu nitaz eta ene Semeaz. Ikhus-an giristino gaichtoec nola dabilcaten ene Semea, berriz bere bihotcean curutceficatuz eta hil-araciz. »

Ez dezagun beraz gehiago bekhaturic egin. Ez dezogun gehiago Mariari sofri-araz, Jesus curutceficatuz. Oi! zonbat mila arima, Jesusentzat eta Mariarentzat, egun guciez Calbario berri ba-tzu diren, bekhatu becenbat curutce Salbazai-leari eginez! Guc, gure obedientciatz, amodioaz, othoitcezz contsola dezagun Birjina Saindua, eta ahantz-araz ditzogun giristino esker gaben ganic dituen atsegabeac.

Gorphutceco sofricarioetan ere, gogoan erabil dezagun Jesusen Pasionea, beha dezogun curutceficari, aiseago jasanen ditugu gure oinhaccac. Zonbat Saindu, zonbat giristino jaincotiar, beren eritasun luce eta ikharagarrietan, pacientciare-kin, curaierekin, sainduki sofritu dutenac, Jesus

curutcean eta Maria haren oinetan consideratuz.

O Ama ona! Calbarioco sacrificioa berritcen denaz geroz egun guciez aldarean, ardiets diezadazu Meza Sainduaren bethi ongi aditceco gracia.

HOGOI ETA BATGARREN EGUNA

**Birjina Saindua Pasco, Jondoni Salvatore eta bere-
ciki Mendecoste egunean**

Bere Semearen Pasionen eta doloretan pharte izan ondoan, zuten cen Birjina Sainduac pharte izan cezan ere haren Pizte lorioseco bozcarioan. Nahiz Ebanjelioc ez duen aiphatcen, Jesus piztuaren lehen bisita, ez da dudatceco, Amac izan zuen; eta lurrean egon cen berrogoi egunetan ardura ikhusi zukeien.

Jondoni Salvatore egunean, Apostoluekin eta bortz ehun dicipuluekin, segitu zuen Salbatzailea Jerusalemec Olibetaco mendirat, eta heie bezala, ikhusi cerurat igaiten.

Handic Mariac eraman cituen berriz Jondoni Petri eta Apostoluac, eta zonbeit dicipulu ere *Cenaclerat* Badakigu oroc *Cenaclet* cela Salbatzaileac, bere azken apairuaren ondotic, Sacramendu Saindua establitu zuen tokia. Handic abiatu cen dolorezco Pasionearen pairatceco;

han berean, Pazco egunean, agertu citzaioten Apostoluei, gordeac zaudelarik Juduen beldurrez, eta berriz zortci egunen buruan, Tomas sinhets-gogorra egiazki piztu cela segurtatecco. Han Mariarekin Apostoluec, ichiltasunean eta othoitcean, iguriki zuten agindua citzaioten Izpiritu Saindua.

Mendecoste egunean Izpiritu Saindua jautsi cen, suzco mihien itchuran, Elizaco lehenbicico Aitcindarien gainerat, Jondoni Petri, lehen Aita Sainduaren ganat eta bertce Apostoluetarat. Eta Eliza catolicoa, ordutic hasia, abiatu cen berehala Jesu-Cristoren predicatcen, sacramenduen emaiten, bekhatuen barkhatcen, Mezaco sacrificioaren ofreitcen, munduaren saindutcen eta salbatcen.

Izpiritu Saindua lehenic Mariaren ganat jautsiric, haren ganic phartitu cen Apostoluetarat; lehenago Jesu-Cristo, cerutic haren baitharat jautsiric, haren ganic mundurat ethorri cen bezala. O Mariaren handitasuna! Elizac dituen guciac Jesusen ganic dauzca, Mariaren bidez.

Hortacotz, ez diteke izan Birjina Sainduaren haur, Elizaren haur leial izan gabe. Bere haurren ezagutcecco marca bereci bat Mariac hori dauca. Eliza maite badute, Aita Saindua maite badute, Elizaren alde a balin badaucate, Birjina Sainduac bere haurzat dauzca. Bainen acholaric ez badute

Elizaz, ez haren Aitcindariez, ez haren ohoreaz, ez haren beharrez, holaco erdi-giristinoac Mariac ez ditu ezagutcen bere haurtzat eta Jesusen anaiatzat.

Beraz maita dezagun Jesusen eta Mariaren Eliza, ez baita hartaz canpo Eliza egiazcoric. Maita Eliza, izan catolico on eta leial, hiltcecotan ere, behar balitz, fedeari ukho eginen dugun baino lehen. Iracuts, copeta goraric, ohore zancula giristino catolico izaitea. Higuin ditzagun, Jesusec eta Mariac hastio dituzten bezala, Elizaren contraco solas eta egitate guciac.

Santa Juana Chantalec bortz urthetaco iracusten zuen Elizaren amodioa eta hereticoen higuintza. Egun batez entzun zuen aitoren-seme protestant bat Eliza catolicoaren ete bereciki Gorphutz Sainduco sacramenduaren contra mintzatcen. Etzuen geroztic haren pherecaric ez mainaric nahi. Nola baketceco escaintcen baitciozcan zonbeit oniza, haurrac hartu eta surat aurrthiki ciozcan, ciolaric : « Horra nola erreco diren hereticoac ifernuco suan, ez dituztelacotz sinhesten Jesu-Cristoren erranac. »

Ez ditugu gure haurrac segurki goicegi ohararacico Elizaren beharrez eta hersturez ; ez dugu goicegi emanen heien bihotcean Eliza Ama Sainduaren amodioa.

Hereticoen eta Chizmaticoen iracuspene con-

tra Birjina Sainduac duen biguintzaz becenbatean, M^{sr} de Segurrec condatsen du ichtorio bat espantitcecoa, berari gerthatua.

« Erruman ezagutu dut, 1842^{an}, dio berac, andre Rusiano bat, chizmaticoa. Pena handitan cen, bere haur bakharra galduric. Jadanic bihotzez cen catolico, eta goraki iracusten zuen guticia, bere chizmatico errelisioneaz utciric, egiazco sinhesteari lotceco. Curaiestatceco eman nion Birjina Sainduaren medaila bat, Aita Sainduac benedicatua.

« Handic bi hilabeteren buruan aurkhitu nuen berriz andre hura. Ikhusi orduco erraiten daut :
« Ez dakizu, jauna, cer gerthatu zautan zue eman
« medailarekin ? Nahi izan dut altchatu nere gau-
« zaric baliosenac atchikitcen ditudan untcitto
« batean. Nola bainuen jadanic hari batean gure
« Rusianoen errelisioneco saindu baten medaila
« bat, harrekin ezarri gogo nuen. Lachatcen dut
« beraz haria, eta bi medailac elgarrekin ezar-
« tcen ditut untcittoan. Bainan horra nun zure
« medaila ikhusten dutan ene belhaunen gai-
« nean. Segurki harian sarthua eta untcian he-
« tsia naukan bada.

« Berriz ere untcia idekiric, haria lachaturic,
« egiten dut lan bera. Eta berriz ere, untcia
« hetsi orduco, medaila ene belhaunen gainean !
« Ikharatcen naiz orduan. Egiten dut nere bai-

« than, dudaric gabe, Birjina Sainduac ez duela
 « nahi Aita Sainduac benedicatu medaila bat
 « utci gure saindukin, ez ditezkeiela naski Eliza
 « catolicoa eta Rusianoen sinheste chizmaticoa
 « elgarrekin nahas.

« Hirugarren aldicotz egiten dut beraz artha-
 « rekin gauza bera. Bainan hirugarren aldian
 « ere, akhabatu orduco, medaila ene belhaunen
 « gainean cen!

« Harrituric gelditu nincen. Eta concienciac
 « arrangura egiten zautan ez nindakelacotz men-
 « tura catolico izaitera. »

Horra cer condatu zautan andre gaicho harrec.
 Egin ahalac egin nituen conberti-araci nahiz.
 — « Beldur naiz emperadorearen eta haren men-
 decuen, » cioen. Hil cen chizmatico, handic
 zortci hamar hilabeteren buruan.

Behar da beraz Eliza maitatu. Eta ez da aski
 maitatcea, behar zaio obeditu. Behar zaiote obe-
 ditu haren manamenduei, eta hartaco ere behar
 da bihotz eta curaie.

Hameca urthetaco muttico bat preparatcen ari
 cen lehen comunionerat. Aitcinecoac cituen, ez
 bada inpioac, bainan lazoac; othoitcic ez egiten,
 igandeac ez begiratcen, mehe egunac ez atchi-
 kitcen...

Haurrac, ikhasiric catichiman giristino guciec
 behar diotela, dispensaz canpo, Elizaren legei

obeditu, hartzen du chedea behinere eginbide horriez huts egiteco. Ondoco ortciralean, etcen mahainean, bethi bezala, jaki gicenic baicen. Escaintcen diotenean, erraiten du ezteki ez duela nahi. « Eri haiza? galdegiten dio amac. — Ez, ama. — Ehaiza gosc? — Bai, ama. — Etzauc on hori? — Bai, ama. — Orduan, certaco ez due jaten? — Debecatua delacotz. — Nola, debecatua? — Bai, ama. Egun ortciralea da, eta ortciraletan, eri ez bada, mehe egin behar da. Elizac manatcen du. » Aita khechatcen da : « Cer deasac? jan ezac ukhana, edo bertcenaz habil oherat, jan gabe. » Haurra chutitcen da, eta badoha ezti eztia, hitcie erran gabe.

« Bizkitartean ama urricaltcen zaio, eta ichilic juaiten dio cerbeit jateco, gaizkitcen duellaric amultsuki certaco hola thematcen den. — « Ez, ama, erraiten dio haurrac, ez diot desobeditu nahi aitari, ez dut themaz utci gicena, baina debecatua delacotz. Aitac manatu daut jan gabe oherat joaita, hori egin dezaket Eliza desobeditu gabe. » Eta ama gaichoaren bihotz onari eskerrac emanic, besarcatu zuen.

Ama hunkitua, badoha, nigarra begian, senbarrari oroen condatcera. Aitac ere miresten du haurraren curaica eta contciencia. « Haur horrec guc baino gehiago balio du! » Badoha berehala semearen gata, besarcatcen du, eta hitz-

emaiten dio handic harat mehe egin. a dutela.
Eta hitza atchiki zuen.

Lehen comunionece eguncan, haur dohatsu
harrec bere aita amac, conbertituac, bere aldean
cituen mahain sainduan.

Othoitz egin dezagun Elizarentzat; eta galda
dezogun Birjina Sainduari bethi giristino leial
izaiteco gracia.

HOGOI ETA BIGARREN EGUNA

Birjina Sainduaren heriotzea eta Cerurat alchatce
loriosa

Mendecostez, Izpiritu Saindua errecebitcean,
Birjina Sainduac berrogoi eta zazpi urtheren in-
gurua zuen.

Bici izan cen oraino zonbeit urthez lurrean.
Eliza hasi berriaren laguntceco eta gidatceco,
lehenago Jaincoaren Semca, haurrean, alchatu
eta begiratu zuen bezala. Lehenbicico giristinoac
consolatcen cituen Ama on harrec, eta geroztic
ere bethi Jesu-Cristoren arthaldearen begira-
tzaile hoberena Birjina dohatsua da.

Ez dakigu segur cer adin zuen lur huntaco
desterrua akhabatcean. Erran zahar baten ara-
bera, hiru-hogoi eta hiru urthetan hil cen; ber-
tce batzuen ustez aldiz, hiru-hogoi eta hamahi-

ruetan. Haren heriotcea etcen, gurca bezala, bekhatuaren gaztigua, Maria osoki garbia ceo. Bainan Jesus Saindua hil cen bezala gure gatic eta gure bekhatuentzat, haren Ama garbia hil cen Jesusen gatic eta gure gatic. Jesusen gatic, haren iduricoa izaiteco, bere heriotcea harena-ekin juntatceco, bere bicia harenarekin sacrificatceco. Gure gatic, heriotce on eta ezti baten, eta memento lotsagarri hartaco consolacionen guri ardiesteco.

Birjina Sainduaren heriotcea gozoa izan cen haren bicitcea bezala; bici izan ondoan amodioz, hil cen amodioz. Saindutasunic espantagarrienera helduric, haren arimac eztiki utci zuen bere gorphutz garbia. Azken amodiozco hatsberapena eman orduco, Aingeruec eramane zuten Jaincoaren gana. Aita cerncoac jar-araci zuen bethiereco lorian; Semeac errecebitu zuen bere Ama bezala; Izpiritu Sainduac graciaren eta amodioaren obra miragarriena bezala.

Jerusalemen cen Birjina Saindua, lorra utci zuenean Parabisurat igaiteco. Oraino martirioa paraitua etzuten Apostolu guciac haren inguruan ciren, salbu san Thomas, Ebanjelioaren predicatcen Indietaco zolan ari cena. Jesusec eman nahi izan cioten contsolacione hori, bai bere Amari, bai bere Apostoluei. Mariac benedicatu cituen beraz azken aldicotz eta contsolatu. Badi-

take Jondoni Petric eman cion Comunione Saindua, bertcenaz egun guciez Jondoni Joaniren escutic errecebitcen zuena. Eta gero, batere eriz an gabe, nekheric ez oinhaceric gabe, bere arima, amodioz sustatua, eman zuen Jesusen eta Aingernuen escuetan.

Elizaco Aitec condatcen dute, hil berria aditu-eta, ospeca bildu circla Jerusalemeco giristinoac bere Ama Sainduaren ganat, eta hanitz miraculu gerthatu circla haren gorphutz garbiaren inguruan. Asco hil piztu; asco itsu, enbaitu, eta bertce cri suerte sendatu, Jaincoaren Amaren gorphutza hunkitccarekin.

Apostoluec, erresperturekin inguraturic hil mihise churietan, ezarri zuten hobi berri batean, Getsemanin, Jerusalemec hurbil. Eta, bethi bezala, harri handi batekin hetsi zuten hobia.

Hiru egunen buruan ethorri cen san Tomas Apostolua. Jaincoaren nahiz cen berantegi heldu Mariaren loriaren ager-arazteco, bertce orduz Salbatzailearen piztearen are hobeki segurtateco baliatu cen bezala. Galdegin zuen nahi zukeiela harrec ere, azken aldico Jaincoaren Amaren begitarte amulsua ikhusi. Idekitcen dute hobia, harria khenduric. Gauza miragarria! gorphutza ezarri tokian etcen gehiago oihalac baicic, eta ceruticaco usain on eta ezti bat jalgitcen cen hobitic, Jesus bezala, bere Semearen bothe-

rez, Ama ere piztuacen hirugarren egunean, eta Aingeruec eremana zuten ceru gorenerat.

Egun batez, Cristina, Italiaco presuna saildu bati, Salbatzaileac iracutsi cion bere Amaren loriatic cerbeit. Distiraduraz inguratua cen, eta haren beztimenda cen erran ahal ditaken baino aberatsagoa eta argiaren parecoa. Bozcario eta alegrancietan, Aingeruec eta Sainduac ahal ci-tuzten ohoreac eta errespetuac emaiten ciozcaten. Beztimenda distirant hura haren garbitasun bereciaren seinalea cen : bakharric izan baita bada notba gabea, bakharric Birjina eta Ama, bakharric Jaincoaren Ama, Ceru lurren Erregina.

Jesus maitearen graciarekin eta Birjina Sainduaren laguntzarekin, helduco gare gu ere Parabisura. Ikhusico dugu gure Amaren loria; laudatuco eta benedicatuco dugu Aingeruekin eta Sainduekin menderen mendetan.

HOGOI ETA HIRUGARREN EGUNA

Jondoni Joani eta Mariaren haurrac

Apostolu eta dicipulu gucien artean, Salbatzaileac Jondoni Joani hautatu zuen eta egin berac Mariaren haur. — Bici zuen oraino bere ama, ecic Ebanjelioac aiphatcen du Pasione ai-

teinean. Bainan handic harat, Jondoni Joaniren Ama berecia, haren arimaren Ama, Maria izan cen, Jesusec emana, erran cionean curutctic : « Horra hire ama. »

Egin ahalac egiten cituen Jondoni Joanic, bere extitasunaz, amodioaz eta obedientciaz Mariari atsegin egiteco, bere Semeaz gabetua izanez zuen penaren extitceco. Cer eginbide eder eta gozoa zuen Mariari buroz bethetceco! Cer lehia eta ohorerekin cerbitzatcen zuen! Eta nola Ama Saindu haren ahotic jalgitcen ciren solas ezti eta jaincotiarrec bihotza bozcarioan igeri atchikitcen cioten!

Hiltceco eta cerurat igaiteco tenora artino, Maria Jondoni Joanirekin egotu cen. Eta geroztic ere Apostolu hori Mariaren seme maite eta berecia da. Hortacotz Mariaren haurren aiticindaria da. Mariaren berecikiago cerbitzatceco, ohoratceco eta maitatceco, haren congregacione eta confrarioetan sartcen direnen patroina.

Probetchos da Confrario eta Congregacionetan sartcea. Hetaco obra onetan eta othoitcetan phartalier direnec elgar sustatcen eta laguntcen dute, bide galgarrietaric aiseago begiratcen dire, sacramenduetarat bere tenoretan hobekiago jarraikitcen, hitz batez Birjina Saindua, mercedi duen bezala, cartsukiago dute ohoratcen.

Gaztedanic bozcario eta amodiorekin san

Franses Salescoac Mariaren alderaco debocionea segitzen zuen. Pariserat ethorri cen bere ichtydioen akhabatcecotan. Hara-eta berehala, Andre Dena Mariaren congregacionean sartu cen, eta confrarioan asco cargu ere eman ciozcaten. Cargu hetan, hainbertce extitazun laño iracusten zuen, nun bere lagunec biciki maitatcen eta estimatcen baitzuten, eta harren urhatsel jarraitkeco guticia bihotcean sortcen baiteltzaioten. O! Mariaren haur congreganist guciac san Franses gaztearen iduricoac balire! Zonbat Sainduen landareac ginituzkeien. Cer ongi handiac, eta cer berthuteac heda litezken giristinoen artean.

Mariaren egiazco haur izaiteco, behar da Ama amultsu hura abal guciac maitatu. Cer ditake bere ama maite ez duen haur bat? San Estanilasec galdatcen cion Birjina Sainduari benedicio-nea, lanean hastean, eta othoizten zuen begien aitecinean izan balu bezala. Galdegin cioten egun batez zonbatetaraino maite zuen; huna cer ibardetsi zuen saindu gazteac : « Ene Ama da. Cer erran dezaket gehiago? »

Bigarrenecoric, Mariaren haur batec behar du jakin bere buruaren garraitcen, bere gogoari eta nabiei ukho egiten, Othoitzac eta bertce Jaincoaren alderaco eginbideac bethe gostu dugunean, obedi eta lanean ar, gure gogoraco ma-

nuac direnean; ocasionci ihes egin, haraco guticiaric ez dugunean, nor nahic egin dezake hori. Ez da baitezpada hortaco Mariaren haur izan behar. Baina bere guticia eta aisien bortchala, bermatuz eta nekhatuz bere eginbidetara heltzea, hura da egiazco merccimendua. Hura deitzen dugu *sacrificioa*; eta *sacrificioa* bethi gostatzen da.

Cer da *sacrificio* baten egitea? cioen aldi batez muttiko batec bere amari. — *Sacrificio* bat duc, comparacione, osabac atzo eman daucan bortz liberacoa, jostetetan eta onicetan chahutceco orde, Jesusen eta Birjina Sainduaren amorec gatic, haur pobre edo ama familiaco, jatecoric edo beztitcecoric ez duen, batentzat begiratzea. » Haurrac etzuen deus erran, baina gogoetan zagon.

Biharamuncan heldu zaio lorietan : « Ama, *sacrificio* bat nahi dut egin, nahi diot eman ene bortz liberacoa, juan den eguncan ikhusi dugun etche pobre hartaco eritto hari. » — Gero eguerditan, apairuaren akhabantz, bazterrera! uzten du bere ophil phartea. — « Khaiza gosc, haurra? — Gure pobre ttiarentzat daucat, ama. — Jan-ezac, emanen daiat bertee bat harentzat. — O ez, ama, ez du bardin balio. Ez litake orduan *sacrificioa*, ez litake Jaincoaren eta Birjina Sainduaren gatic jan gabe uztea. » Bozcariozco ni-

garrec bethe ciozcaten begiac amari, eta etzuen segurki gibelatu bere sacrificioaren egitetic.

Eta gero, Mariaren haur batec ez du izan behar arin eta canbiacor. Batzu badire dena su eta khar hastean, eta emeki emeki lazatcen direnac. Hartu othoitzac eta bertce urhats sainduac uzten dituzte. Iraupenic gabeco debocioneac, funts tipico giristinoac.

Escola batean, muthil gazte batec Birjina Saindua hanitz maitatu ondoan, ahantcia bezala zuen, othoitceco eta bere pratica sainduetaco lehia gucia galdua, nagikeria nausituric. Gau batez amets bat izan zuen. Iduritu citzaion ikhusten zuela Ceruco Erregina jausten bere escolarat, begitarte distirant, eta beztimenda churia eder batekin. Haren lagunen aitecinean iragaitean, bakhotchari emaiten ciozcan satisfacionezco eta amodiozco marcaric amaltsuecna. Lariatua, bere aldiaren beha zagon. Bainan horra nun, begiac ere haren ganat itzuli gabe, aldean gaindi iragaiten zaion. Tristatua, oihuz hasten da, certaco ez duen bertceac bezala benedicatcen. Hire lazokeria delacotz, ihardesten dio Jaincoaren Amac. Ez nauc gebiango othoitzten, ez haiz nitaz gebiango orhoitcen, ez nauc maite, ez duc Arrosoria erraiten, ez abitu saindua ibiltcen. Nun dic nahi dituc izan ene amodioaren marcac? Iratzartu cen harritua, eta conbertitu berehala.

« Maria maite dutenac, cioen Saindu batec, se-
 « gur da Mariac maitatuco dituela. Ahal dugun
 becenbat eginic ere, ez dugu maitatuco harrec
 gu maite gaituen becenbat. Salbatceco segurta-
 menic hoberenetic bat da Mariaren maitatcea.

HOGOI ETA LAUGARREN EGUNA

Birjina Saindua graclaren eta misericordlaren Ama

Egungo Mariaren laudorioac ez ditzazkegu deusetaric hobeki has, Elizac ardura erraiten duen eta giristinoec hanitz maitatu behar duten othoitz huntaric baino : « *Salve Regina, mater misericordiæ.* Othoitz hunkigarria, atsegabetan bihotzez eta ahoz erraitea arras on dena; bainan bereciki norbeit agonian denean, memento handi hartan, arimaren laguntceco hoberenetic bat.

« Agur, Erregina, misericordiaren Ama, gure
 « bicia, gure bihotzaren gozoa, gure esperantza,
 « agur. Zuri oihuz gaude Ebaren haur desterratuac. Zuri gaude hats-berapenez eta auhene-
 « netan, nigarrezco lur huntan. Othoi beraz,
 « zure begi amultsu horiec itzul zaitzu gure garna-
 « nat. Eta Jesus, zure sabeleco fruitu benedictua desterru huntaric lec ra iracuts-aguzu.
 « O Birjina Saindu ona, urricalmendutsua, amultsua!»

Lurreco amac berac misericordiaz eta urricalmenduz betheac dire. Haurrec badakite amaren bihotza hausten dela aitarena baino lehen. Zonbat fagore eta gracia ama batec edekitcen dion aitari, emaiteco gogoric ez badu ere. — Eta gero, bere bihotz onarekin, cer lanac dabiltzan haurren hutsen estaltceco, heien urhats makhurren gordetceco! Eta agertcen direnean, cer othoitzac, eta zonbeit aldiz, nigarrac, barkhamendua-
ren ardiesteco! Iduri baitu ararteco dabilan ama horrec, bera dela hobenduna.

Eta baldin gure ama maiteac holacoac badiugu, cer erran diteke ceruan dugun misericordiazco Amaz? Biciki bihotz gehiagorekin oraino ararteco baliatcen zaucu Ceruco Aitaren aitcinean. Gure hutsac ez ditzazke gorde, bainan girstino achola gabec Jaincoa hasarra-arazten dutenean beren gaichtakeriez, han da bethi gazti-
guaren gibelatceco eta barkhamenduaren ardiesteco.

Errana da bi fraide sainduc ikhusi zutela, gau batez, Birjina Saindua, begitartea nigarrez bustia, ahuspez othoitz luce eta cartsu baten egiten gizonentzat. Eta gero, Jaincoaren Amac burua-
ren gainean zuen bela, iguzkia baino distirantagoa, khendu zuela, eta lurraren gainerat hedatua atchiki bere escu benedicatuez.

Birjina Sainduaren bela hura bethi hedatua

dago Elizaren gainean; hura da gure Amaren urricalmendua eta misericordia. Gern urdina gure buruen gainean ikhusten dugun bezala, hain eder, hain handi, hain ezti, Jaincoac bere Amaren bihotz ona danca hedatua munduaren gainerat, bela handi begiratzaille baten pare.

San Domingo eta san Franses, bat Dominicanoen eta bertcea Franciscanoen aita, Erruman ciren Jondoni Petriren Elizan. Biec denbora berean ikhusi zuten Jesu-Cristo bere tronuan; begitartea hasarri zuten, eta escuan zauzcan hiru lantza lurrerat aurtikitecco. Birjina Sainduac, ahuspez haren aitecinean, errekeritcen zuten, urricalmendu izan cezan gizonex, bere odolaz erosi cituenaz geroz. Jesusec ihardesten cion bere Amari : « Ez duzuia ikhusten zonbat laido egiten dautaten ? Ene justiciac ez diro gehiago jasan hainbertce bekhatu, gatzigatu gabe. — Egia da, cioen Ama urricalmendutsuac, baina badakizu, ene Semea, oro baitazkitzu, misericordia-ekin bakharric bilduco ditutzula. Baditut bi cerbitzari leial, igorrico ditutzu jenden arterat, predicatuco dute zure hitza orotan, arimac conbertituco dire, eta guciec bilbaturen zaituzte, zu gucien Salbatzailea zarena. Jesusec, Mariaren mintzoac eztituric, galdegin ciotzon bere bi cerbitzariac. Birjina Sainduac eraman ciozcan berehala san Domingo eta san Franses.

Biharamunean bi saindu horiec, behinere elgar ikhusi etzutenec, elgar ezagutu zuten elizan. Geroztic heiec establitu cituzten bi Ordrec belhi Mariarentzat amodio handia iracutsi dute.

Bainan ama batec zonbat ongi ez dio egiten, haurrac jakin gabe, zonbat aldiz, min hartcetic ez du begiratcen, hura ohartu gabe. Gure Ama cerucoac ere zoin ardura hedatcen duen bere escu begiratzailca, ikhusten ez ditugua hirris-cuetarie gure zaintceco!

Franciaren eta Prusiaren arteco azken gerlan 1870^{ean}, berari cer gerthatu citzaion condatcen du soldado ondo batec :

« Pariseco aldean ginen, biria sethiatua celaric. Lurrezco pareta batzu egin nahi ginituen gure tokiaren zaintceco, eta etsaiaren tiroctarie begiratceco. Bainan etsaiac ez ginituen uzten geldiric; tiratzaile hoberenac hautaturic, gordeca ihiztari batzu bezala igortcen cituen; eta gure langiletarie hantiz aurrhikitcen zaucuten. Balac heldu, gizonac erortcen, eta tiratzaileric ez ageri. Orduan gure aitcindariac ere ordaincz egin nahi izan zuen gauza bera. Tiratzaileric abilenetarie igorri cituen bederazca, ichilic, zokhoz zokho, balaric ez bolborarie alferretan galdu gabe; etsaiaren tiratzaile gordetarie bat ikhusten zutenean, berac agertu gabe, ihici bati bezala tira cezoten. Nic ere nere burua eskaini nuen, eta

hartua izan nintzen. « Zoazte, erran zaucun
« aircindariac, begiac eta beharriac erne. Ez
« ahantz nun nahi zuen inguruetan badituzke-
« tzuela, ohartcen bazaizkitzue. zuentzat urri-
« calmenduric izanen ez dutenac. »

« Beraz, argia baino lehenchago, abiatcen naiz.
Sartcen naiz ur erreca agortu batean, eta banoha
hartan barna, herrestan, belhaunen eta escuen
gaincan bermatuz. Chichpa nuen bizcarrean, eta
oficieraren larga-bichta gerrian. bichcotcha bat
sakelan, eta chahacoa cafez bethea. Debecatua
cen pipatcea, chutitcea, dremenden harrabotsic
egitea.

« Gelditcen naiz arbola ondo baten gibelean,
sasi baten itzalean. Baionetarekin c'ho bat egi-
nic, eta lurrez eta hosto eiharrez gerizatto bat,
arrimatcen naiz bazter gucien ikhusteco gisan,
nihoni agerta gabe. Aircinean nuen, aski hurbil,
landa bat iraulia, eta landaren erdian iragaiten
cen bide bat, han hemenca hesi phusca batzuec
estaltcen zutena.

« Bazuen oren bat han nindagoela, eta etsitcen
hasia nuen ez pucla ihiciric ikhusico, noiz eta
cre iduritcen baitzaut, bide errecan, arbola ba-
ten gibelean, escu bat ager eta gorde dabilana.
Hartcen dut larga-bichta, eta ikhusten dut, al-
dean banu bezala, Aleman soldado bat. Zotz
batekin lurraren khitcikatcen ari cen. Gazte

emaiten zuen, begitarte ezti, eder, eta ile hori batekin. Ezagun zen zonbeit laborari seme citekeiela soldado arropa hartan, behar bada momento berean bere etchea eta bere landac gogoan cituena. Pena nuen, bainan nere eginbidea nuen erbi bat bezala hiltzea. Preparatzen naiz beraz; harteen dut chichpa, belhauna lurrean ezarriric ginatzen dut; nahi nua bulharretan erdiz erdi hatceman, sofri-araci gabe hiltceco. — Bainan tiratcera nindohalaric, altxatzen du burua, behatzen du inguruan alderdi gucietarat; eta deus ez ikhusiric, jalgitzen du larruzco zacuchea batetarie arrosorio pare bat, ceinatzen da eta hasten belhaunico othoitcean. Chuchen nuen ene chichparen puntan, geldi geldia, eta begiac cerurat itzuliac.... Ger gerthatu zen orduan ene baitan? Ez dakit; bainan ene giristino odol gucia igitu zen ene zainetan. Iduritzen zautan ikhusuten nuela soldadoaren othoitza cerurat igaiten, eta Jaincoaren beso begiratzaila haren gainerat hedatzen.... Chichpa pausatu nuen.

«Dudaric gabe, soldado Alemana itzuli da herriat, eta seculan ez du jakinen, bere othoitza-
ren gatic, bicia begiratu dioela Birjina Mariac.

«Gibeleracoan bi bala iragan ciren chichtuz ene aldean, bainan ni hunkitu gabe; gizon haren othoitzac zaintzen nindukeien.

«Bizkitartean ondoco gauean, contcientciac

arrangura egiten zautan, ez nuela dretchoric ene herriaren etsaiari hola barkhatceco. Biharamu-
nean gudu bat izan ginuen; eta hartan ez nin-
teen geldiric egon, bezperaco eguna erreparatu
nuen. Colpatua, odoletan eramane ninduten arra-
tsean, eta medaila irabaci nuen. »

Mariaren misericordiac begira ditzala gure
arima eta gure gorphutza ageri diren eta ageri
ez diren lanjer gucietaric.

HOGOI ETA BORTZGARREN EGUNA

Nola behar den Mariaren laguntza galdegin behar
ordueta

Jadanic ikhusi dugu amari dagola haurren
lanjeretaric begiratcea eta lanjeretan direnean,
handic atheratcea. Ikhusi dugu ere nola Birjina
Sainduac eginbide hori Jesusen alderat bethe
zuen, bai Betelemen, bai Ejipton, bai Nazareten.
Orai gu garenaz geroz, Jesusen orde, haren haur-
rac, bathaioac eginac, Maria gure Amari dago
gure laguntcea hertstura gaichtoetan.

Erraiten dugu ardura gure osagarria eta gure
bicia phiru batec dauzcala, hain guti aski dela
cotz baten ala bertcearen galtceco. Arimaren
bicia ez da gutiago minbera eta galcor.

Jadanic erran dugu Mariac bi bici horiec, ari-
marena eta gorphutzarena, begiratcen daizcula,

ascotan gu oharu gabe, eta behar bada orobat miraculuac eginez.

Egun oraino etzaucu sobera gisa hortaco zonbeit gauza espantagarriren aiphatcea, Mariaren ganaco gure confidantziaren eta amodioaren emendatceco.

1855^{ean}, Aphiirilaren 12^{an}, Pio IX, Aita saindua, ceremonia bat eginic santa Añesen elizaa, Errumaco murruetaric canpo. harren aldeco comentuan cen, goiti igana, barne bandi batetara. Han ciren, Aita Sainduarekin cardinaleac, hanitz aphez, eta Propagandaco colejioco aitcindariac, eta ehun eta berrogoi eta hamar escolier.

Dudaric gabe ernaiac zubirinduac ciren; betbetan aditcen da ikharagarrico carrasca, eta tronadura erditic egiten da buruen buru. Ichil eta hatsic hartu gabe daudelaric oro, oihu bat bakharric entzuten da, Aita Sainduarena, dioela : « O Maria bekhatuic gabe concebitua ! » Memento berean Aita Sainduaren tronua macurtcen da alteinerat, eta guciac erortcen dira eta suntsitcen erhautsezco lanho batean.....

Iduri zukeien oro galduac citezkela, Aita Saindua hila citekeila, guciac mescaratuac..... Batare; ichtant baten buruan, Aita Saindua chutitcen da, deusic ez du, ez colpe bat, ez carramitcha bat; soinecoac berac ez ditu urratuac. Escuan dauca bere tabakiera, Birjina garbiaren

potreta gainean duena. Eskerrac diotzo Mariari; eta ikhusten ditn erhauts - petic jalgitcen batzu bertcen ondotic, batere min hartuac izan gabe, Cardinale Bicariora, bere sotana eta capa gorria choilki urratuac; cardinale Antonelli, zur bati lothuric dilingan gelditua; bertce cardinale guciac, aphezac, Propagandaco escolierac. Batere etcen zaurthuric. Bakharri bi escolierec, leibotic jauci eginic, min hartu zuten maha's phachet batzutan. Iduri zukeien bada halaco estropu ikharagarrian, hainbertce jenderen azpian tronadura bat lebertcearekin, hanitcec behar zuketela min hartu, eta zonbeitec hil ere.

Aita Sainduac othoiztu zuen Birjina garbiac, lanjerean begiraturic, utci cion bere laguntzaren seinale eta orhoitzapen bat. Erran dugu Aita Sainduac bere tabakiera, Mariaren potretarekila, escuetan zaucala. Potreta estaltcen zuen berinac choilki izan zuen cascato bat, Mariaren buruaren gainean; eta handia dena! buruaren inguruan cituen, hamabi izarren gainean gaindi chuchen egin ciren, hamabi arrailadura ttipitto berinan, izar heien argi distirantac izan balire bezala. Geroztic Pio IX° artharekin eta deboki begiratcen zuen Mariaren laguntzaren orhoitzapen bura.

Orai duela zonbeit denbora hil da Erruman aphez saindu bat, don Piaggio deitcen cena. Pre-

dicatcen ibilia cen lucez bertce misionest cartsu batekin, Gaspard del Bufalo, bere superiorarekin. Don Piaggioc gauzaric espantagarrienac condatcen cituen, haren Superioac, Mariaren alderaco confidentciaren bidez, ardietsi lagoren gainean.

« Egun batez misione baten hasiera ginohacin herri batetara, cion aphez horrec. Hara gabe, aditcen ditugu, bide bazterrean, oihu samin batzu, eta ikhusten dugu jende multzo bat bildua. Hurbiltcen gare. Ciphu baten aldean, emazte bat deboilatua, marrascax lurrean ibauzteca zabilan. Escuetaric utci zuen bere haur ttipia ciphurat erortcera, eta ciphua barna cen. Haurra galdua zaucan beraz.

« Ene superiora, Gaspard del Bufalo, badoba ciphuaren ondora, eta ni ere jarraikitcen nitzaió: « Izan dezagun confidentcia Maria baithan, » dio gizon sainduac, mintzo ezti eta serios batekin. Eta belhaunicaturic erraiten du gora *Ayur Maria*. Ama ichildu cen, oro belhaunico ciren. Othoitza eginic, Del Bufalo chutitcen da, eta begitarte maiestatedun batekin erraiten daut: « Ene anaia, lacha zazu zure gerricoa, eta atchikiz jauts azu ciphurat. Obeditcen diot, eta berehala senditcen dut gerricoaren buruan carga bat. » Orai jalgi « zazu haurra eta eman bere amari. » Haur ttipia heldu da canporat, gerricotic dilingan. Ama,

bozcarioac choratua bezala, ahuspez musuca ari cen Del Bufaloren oineri. Gizon saildu barrec han ciren jendei adi-araci cioten cer confidentcia osoa behar duten giristinoec izan Jaincoaren Amaren baithan. Orduan ciphutic jalgi haur ttipi hura duela zonbeit denbora bici cen; baditake ez den oraino hila. »

Huna nola condatcen zuen don Piaggioc bertee gauza bat, espantagarriagoa, berari gerthatua :

« Bazuen bortz edo sei egun misione handi baten predicatcen ari ginela hiri batean. Goiz batez, othoitcean nindagolaric, Del Bufalo heldu zaut letra bat escuan. Ene familiaren ganic cen letra. Gaztiatcen cioten superiorari ene ama hiltcera zohala, eta guticia handia zuela ene ikhusteco. — « Cer egin behar dut, galdegiten diot, ez de-
« zaket misionea hasia utz ? » Ihardesten daut :
« Othoitz egin dezogun Birjina Sainduari. » Eta belhaunicatcen da ene aldean. Ichtant batean bu-
ruan chutitcen da, diolaric : « Eman dezagun
« aiticina gure misionea. »

« Nahiz obedientcia laket zautan, e'a confiden-
cia handia nuen Mariaren eta haren cerbitza-
riaren baithan, ene bibotza ilhun cen. Misioneco
ene eginbideac ahal becen ongi bethetcen nituen,
bainan ez nincen bargatic baratcen amarentzat
othoitz egitetie.

« Zortci lecuac ciren ene amaren etchetic eta gu

ginen lekhura; eta bideac gaichtoac ciren. Egun guciez berrien aiduru nindagon, eta etcen deus ageri. Ez nakien cer asma.

« Sei egunen buruan bakbarric, orduan ere othoitcean nindagolaric, sartcen da Del Bufalo, begitartealegeraric, eta irri ezti batekin emaiten daut berriz ere letra bat, diolaric : « Ikhus-
« azu, ene anaia maitea, ez denetz zucen Maria
« baithan confidentcia izaiten. » Hartcen dut letra. Ene anaia baten ganic cen, eta huna cer igortcen cion ene Superiorari : « Ene Aita, es-
« kerrac deraitzugu ceren nahi izan zaren gabetu
« gure anaia don Piaggioz, guri igortceco. Aski
« goiz ethorri zaucu. Gure amac izan du zoriona
« haren ikhusteco, eta haren besoetan eman du
« asken hatsa. Guciac edificatu ditu hemen.
« Orai oro akhabo direnaz geroz, lehen hai le-
« hen gibelarat bidaltcen dautzugu. » Ez nuen deus comprenitcen, iracurtcen dut letra behin, bietan. Eta bizkitartean nahi becen ecin sinhe-
tsia izanic ere, etcitekeien izan enganioric. Ene Superior sainduac othoitzturic, Pirjina Sainduac dudaric gabe bidali zukeien ene Aingeru begiralea, ene orde, ene ama hil horranaren gana. Cer gracia harrantzat, eta cer consolamendua enetzat! »

Izan dezagun confidentcia bera. Andre Dena Mariac ez gaitu lagunduco bebar bada miracu-

luckin, bainan izanen da guretzat Ama on bat. Emanen daizcu pacientcia, fede bici baten argiac, arimaco indarrac eta oroz gainetic Jesu Cristo-rentzat amodio handi bat.

HOGOI ETA SEIGARREN EGUNA

Consolatrix afflictorum, Salus infirmorum

Arrazoinekin deithua dela Birjina Saindua nahi-gabetan direnen solegizailea eta erien osagarria

Norc erran dezake zonbat liburu egin litezkeien bildu nahi balire, edo hobeki erraiteco, biltzen ahal balire Maria guciz botheretsuaren arartecotasunac ardietsi sendatce guciac. Ama maite horren elicetan ikhusten ditugu murrnac estaliac, giristinoec, ardietsi gracientzat, beren eskerren agerian seinalatceco, emaiten dituzten orhoitzapenez.

Ezagutu dut Parisen escolier prestu bat, hamasei urthetan eritasun handi batetarik betbetan sendatua izan cena, Andre Dena Maria Bitorietacoari egin botu baten ondotic. Aita, gizon zuen bat, juje zuen; ama emazte saindu bat cen, mendiac altcha ditzakeien fede bici batekin. Beren semea eritu citzaioten Aphirilaren 21ean 1863an; eta laster charkitu. Medicuac causitu ciozcan bulharrac lanjeroski hartuac. Zonbeit oreñen

buruan, ethorri cen berriz bertee medicu bat biciki famatua, bainan osoki sinheste gabea. Aithortu cioten aita amei clarki, eriac etzuela escapuric, eta denbora gutiric barnean harenac egina zuela. Arratseco hamecac eta erdiac ciren.

Ama gaichoa, abantzu burua galdua, chutitcen da betbetan, eta belhaunicatcen gelaren erdian, diolaric : « O Birjina Saindua, Bitorietaco Andre Dena Maria, ni baino gehiago ene haurraren Ama zare, emaiten baitautzut. Behar dautazu sendatu. Bihar goicean, medicuac sendatua causitcen badu, eta jaikitcen ahal bada, botu egiten dut emanen dutala cerbeit baliosiczure elizarentzat. » Hitz horiec aditcean, senharrac erraiten dio : « Sobera galdatcen duzu, galdegizu zure semearen bicitcea, ongi dohatsuac izanen gare ardiesten badugu. » Bainan emazte gaichoac berriz ere cion : « Ez ez; nahi dut Birjina Sainduac berehala senda dezadan. »

Ichtant baten buruan eria, arraz ttipitua cena, lokhartu cen. Eta hatsa biciki khechu zuena, ez-titu citzaion. Gauerdi cen. Lo egon cen goiceco sei zazpi orenac artino. Familian ibiltcen zuten medicua, Parisetic campo cena haurra eritu cenean, itzulia cen etcherat gau hartan. Heldu da beraz, mezua izan becen laster. Eriaren gana denean, hartcen dio pholtsua. Escuan atchikiric ichtant bat, erraiten du : « Bainan haur hunec ez

du sukharri. » Gero miatcen diozca bulharrac, escuina, eskerra, gainean, beherean, aiticinetic gibeletic. « Bainan ez du deus bulbarretan, haur hau ez da eri; cer cioten char cela? » Hitz horiec aditcean, aita nigarrez hasten da, ez aitcineco gauan bezala, etsimenduzco nigarrekin, bainan bozcariozco nigarrekin. Ama belhaunicatcen da, eta escuac juntaturic, ikhara batekin dio: « Erraiten nautzun. » Medicuac aitcina: « Muthico horrec jaten ahal du, hascaritceco, haragi zathi bat, eta juaiten ahal da bihar escolarat. »

Egun hartan berean familia gucia izan cen Andre Dena Maria Bitorietacoari ahuspez eskerren emailen.

Zonbeit egunen buruan, medicu sinheste gabeari condatu cioten cer gerthatu cen. Bainan soñac uzcurtu cituen, ciolaric: « Gisa hortaco gaitzac ez dire hola khentcen. » Nahi izan zuen berac escolier gaztea ikhusi. Harritu cen, eta deus erran gabe, juan cen, ezpainekin cerbait murmuricatcen zuela.

« Egun hetan beretan, Parisen oraino, bertce sendatce miragarri bat gerthatu cen ene ezagun batzutan. Bortz hilabetetaco haur bat, bi medicu ahilec etsitua, hiltcera zohan. Lau egun hetan etcezakeien bulharri har. Amachoren altzoan zagon, bere aho ttipia chabaldua, eta beltch beltcha egina.

Eguerditan medicua juan cen, erraue bi orenetaco akhabo izanen cela. Amachori heldu zaio burura behar duela botu bat-egin. Bertee barne batean cen ama; hari ere denbora berean gauza bera ethortcen zaio gogora. Biee beraz, cartsuki belhaunicaturic, haur gaichoa Jaincoaren Amari consecratcen diote. Chutitu direia bai, ikhusten dute haurra beren escuetan, arroga becen fresco, espainac eta ahoa garbi eta gorri, gaitzaren iduriric ere gehiago gabe. Deitcen dute amañoa. Uste du behin hartaz trufatu nahi direla. Hurbiltcen da emeki, behatcen dio haurrari, hunkitcen du, eta gero izituric, beldurrez bertee mundutic helduden, badoha oihuca. Lanac izan cituzten berriz haren gapat biltcen. Haurra gogotic lothu cen bulharrari. Bi orenetan ethortcen da medicua; iracusten diote haurra phixtua; nigarrez hasi cen, cioclaric : « Jaincoaren escua! Jaincoaren escua da hor! »

Behar dugu huntan gelditu. Rainan noiz bada fededunec hartuco dute gogoan eta ezarrico bihotcean, Birjina Sainduaren litanietan erraiten diren hitz haue : « Nahi-gabetan direnen solegi-zailea; erien osagarria, » egiaric handienac eta baliosenac direla? Beraz gisa gucietaco nahi-gabetan eta gorphutceco oinhacetan, orhoit Mariar, othoitz egin Mariari, hitz-eman cerbeit, eta

gero hitza atchic leialki, eta ez ahantz eskerren emaita.

Consolatrix afflictorum, Salus infirmorum, ora pro nobis.

HOGOI ETA ZAZPIGARREN EGUNA

Refugium peccatorum

Birjina Saindua bekhatorosen iheslekhua dela

Balin badu hainbertce urricalmendu Birjina Sainduac gure gorphutzaren gaitcentzat, gebiago du oraino gure arimacoentzat, gure arimac biciki gure gorphutzac baino gebiago maite baititu. Ama amultsu haren escuctarie badariote Jesu-Cristoren graciec eta jausten dire gure arimetara ceruco izar-ihitz balios bat bezala. Memento gucietaoac dire haren laguntzac, eta nabiz gordeac diren, eta ez diren ezagun miraculu espantagarri batzu bezala, bardin segurac eta egiazcoac dire.

Birjina Sainduac, hobenic ez duelacotz, osoki saindua delacotz, mereci du bere Semeac entzun dezan. Ardiesten du bekhatoros hobendunentzat, heicc seculan mereci ahal ez lezaketan barkhamendua. Santa Gertrudac aditu zuen behin Salbatzailca erraiten bere Amari : « Ene Ama, badakizu, bekhatorosez orhoitcen banaiz, zure gatic egiten naicela. »

Eta ceruac erraiten duen gauza bera dio Ifernua ere.

San Domingoc gora aithor-araci cion debruari Jesusen Amac duen indar ecin gaihenduzcoa bekhatoren conbertitceco. Misione handi baten ondotic, jende ospe baten aiticinean egin zuen Satanec here aithorra. « Birjina Saindua ene etsai handia da. Hura ez balitz, jadanic aspaldi Eliza garraitua izanen nuen. Egun guciez edekitcen dauzkit, ene ustez, neureac dauzcadan arimac. Artharekin othoitz egiten diotenetarie bat ez da galdua. »

Eta bizkitartean gizona libro delacotz, Birjina Sainduac ez du bortchatcen conbertitcera. Hortacotz ere sobera maiz ikhusten ditugu, Mariari gomendatcen ditugun bekhatorosac lucez eta berant artino ez conbertitcen. Zonbeitec ihardokitcen diote abantzu azken hatseraino. Ez da beraz behar lotsatu, ez othoitcetic gelditu. Niho-
ren conbersioneaz ez behinere etsi; Birjina Sainduarekin baditake bethi lot-bide bat.

Hemen oraino ez litezke aski zonbeit lerro. Liburu handiac eta hanitz behar litezke Birjina Saindu amultsu horren urricalmenduzco obren condatceco.

Ez duela biciki denbora, haren gizon doha-
cabe bat, gaizkian mailca mailca zolaraino jau-
tsiric, galduac cituena guciac, ohorea, fama,

ontasunac, osagarria, familia. Etzuen gebiago federic ere, bederen bere ustez. Ohartu gabe, berac ez dakiela nola, sartcen da Andre Dena Maria Bitorietacoaren elizan. Lotsamenduzco eta colerazco sendimendu khirets batzu bihotcean, trufazco irri trichte bat ezpainetan, beha gelditcen zaio aitecinean duen Mariaren potretari.... Eta bere gisaco othoitz hau jalgitcen da haren ahotic : « Deus egiten ahal baduzu, lagun nezazu ! » Bethetan barnea asaldata, belhaunicatcen da... Haren bihotz gogor eta gaichtoa conbertitua cen. Sacramenduec garbituric eta azcarturic, giristino on bilhacatu cen ; eta bere aferaguciei ere buru egin ahal izan zuen.

Huna bertce conbersione bat eliza berean gertatua, eta ez gutiago espantagarria. Saboiaco aphez-gai bati bere bocacionea utz-araci cion bere ahaide batec, diruaren eta negocioaren gostua eta guticia emanic. Etchecoec eta semenarioco aitecindariec alferretan ahalac oro egin citozten zorokeria hartaric harren gibelatceco. Pariserat ethorri cen, eta comercioan hasi. Diru hanitz ere irabaci zuen. Bainan lagan gaichtoec bide onetic ceihar-araciric, iracurtu ciuen liburu zarrac eta gaceta zarrac, lekhu galgarrietan ibili cen ; zonbeit hilabeteren buruco, galdua cen osoki. Jaincoa ahantci zuen, othoitzac oro utci, salbu Mariaren othoitz hau : *Orhoit zaite usaiac*

erraiten zuena, hitz-eman ciolacotz bere seme-narioco aitecindariari, canporacoan.

Hiru edo lau urthez aisian bici izan cen, bainan zarki. Orduan tokia galdu zuen, eta emeki emeki arras errumes bilhacatu cen. Hain ecinbertce lotsagarriratu cen, nun chedea hartu baitzuen bere buruaren funditceco. Badoha beraz ur handiari buruz, eta hautatcen du lekhu gordetto bat. Bainan, gauza bitchia! lehenic belhaunicatcen da, *Orhoit zaita*, bere usaiaco othoitzaren erraiteco. Eta gero chutituric, bi urhats gibelerat egiten dituelaric, boltaren hartceco, aditcen ditu, oraino ohartu etcen untei batetarie oihu hauc : « Casu ! casu ! » Gelditcen da, unteia bichtatic juan aidura. Bainan arte hartan fedezco orhoitzapenac eta barneco arrangura bat pizten dire haren baithan. Itzultcen da gibelerat, badoha caricaz carica, airerat eta chederic gabe. Helteen da ezagutcen ez duen eliza baten aitecinera, eta sartcen da. Lorez eta cirigo piztuez aphaindua cen aldare baten inguruan hanitz jende othoitcean zauden.

Aldaretic hurbil ikhusten du aphez adineco bat, confesatcen ari dena. Igarikitcen du oro iragan artino, eta gero badoha hura ere, berteen ondotic, aphezaren gana. Berac etzakiela, Andre Dena Maria Bitorietacoaren elizan cen, eta murde Desgenettes, hango erreter errespetagarriaren

oinetan. Etcen confesatu, bainan bere bihotz lotsatuaren solegitceco, condatu cion bere ichtorioa. Akhabatu duenean, aditcen ditu hitz hauc aphez saindu eta ezti haren abotic : « Eta orai badut, nic ere, cerbeit zuri erraiteco. Duela zonbeit hilabete, Saboiaco aphezpicu bat eliza huntan predicatcen ari cen. Aiphatu cioten bere aditzalei, heien othoitzei gomendatcen ciotelaric, gizon gazte bat, bere haurra bezala maitatu zuena, semenarioan haren aiticindari celaric, galdu zuena, bainan ahantz etceezakeiena. « He-
« men da, cioen Aphezpicuac, hemen da Parisen;
« ondotic nabilaio, eta gordetcen zaut. Bainan
« Ama Birjinac ezagutcen du, badaki nun den.
« Othoitz egin dezagun itzul-araz dezan Jaincoa-
« ren ganat. » — Hanitz othoitz egin dugu, erran cion oraino aphezac. — Bada Aphezpicu hura zure aiticindari ohia cen, zure aita, zure adichkidea; eta haur galdu hura, zu zare. »

Gizon gaztea, begitartea bere escuetan gorderic, nigarrez hasi cen, eta gero confesatu. Conbertituric juan cen bere aita amei, bere aiticindari ohiei, Aphezpicu saindu hari barkhamendu escatcera. Oroen baimenarekin comentu batean sartbu cen.

Birjina Saindu amultsua, bekhatorosen iheslekhua, othoitz egizu guretzat; ardiets-aguzu Jesusen ganic haren amodioan bicitceco eta hil-

iceco gracia. Othoitz egizu gu bekhatorosentzat, orai eta heriotceco orcuean.

HOGOI ETA ZORTCIGARREN EGUNA

Andre Dena Mariaren agertce urricalmenduzcoa
Saletan

1846^{ean}, Buruilaren 19^{an}, bi haurtto zauden, abere zain Saletaco mendian, Grenobleco diosesan. Bat muthicoa, Maccimin deitzen cen, hameca urthe cituen; bertcea hamalau urhetaco nechca bat cen, Melania zuen icena. Larunbata cen egun hura, Andre Dena Maria zazpi Doloretacoaren bezpera. Bi haurrac, beren jatecoarekin mendirat etchecoc igoiriac, han elgarretaratuac ciren. Eguerditan, urrunera *Angelusa* adituric, jarri ciren beren apairutloaren egiteco, orduan agortua cen ithurri baten aldean. Eta gero, bat hunatchago, bertcea haratchago, biac lokhartu ciren.

Melania iratzartu cen lehenic, eta Maccimin deithu zuen. Abercac bichtan ez ikhusiric, abiatu ciren heien ondotic, beren jateco pochia-
ren chacuac ithurri bazterrean utciric. Urrun
juan gabe, aurkhitu cituzten abercac. Gibelerat
heldu circlaric beren chacuen hartceco, betbe-
tan Melaniac ikhusi zuen ithurriaren ondoan
iguzkiaren pareco argi distirant bat : « Haugi,

Maccimin, haugi laster, oihu egin cion lagunari; ikhus-ac argi hura, hantchet. » — « Nun da? » galdegin cion Maccimin ttipiac, lasterca heldu celaric. Melaniac iracutsi cion erhiarekin ithurrico aldea.

« Orduan argi hura urratu bezala cen, diote haur heiec, eta erdian ikhusi ginuen Andre bat, harri baten gainean jarria, zangoac ithurrico erreca agortuan. Han zagon burua escuetan, eta ukhondoac belhaunen gainean. Iduri zuen trichteria handian citekeiela. Escuac khendu cituenan, begitartea nigarrez bustia ikhusi ginion; bainan nigar chortac distirantac ciren, eta lurrerat erori gabe, suntsitcen ciren su pindarrac bezala. »

Andrearen begitarteco argiac lilluratcen cituen haur heien begiac. Macciminec etciozoken beha, Melaniac behatcen cion, bainan nekez. Soineco guciac cituen churiac, izar, arrosa, eta urhe edergailuekin. Gathe distirant bat, hiru erbi trebes zabal lephotic, eta hartaric dilingan, bertce gathetto ttipiago batekin, urhezco curutcefica bat, eta curutcearen escuin ezkerretan, martailu bat eta trukesac.

Ikhusgarri horrec haurrac icitu cituen. Melaniac utci zuen makhila lurrerat, ciolaric : « Ai Jaincoa! » — « Atchican hire makhila, erran cion Macciminec, nic atchikitcen dinac nerea. Deus

egiten badauco, emanen cionat ukhaldi bat ona. »

Andrea chutitu cen, eta besoac uztarturic, mintzo ezti batekin erran cioten : « Ez beldurric izan, ene haurrac. Zatozte, badut berri handi bat zueri erraiteco. » Hurbiltcen dire beraz bi abere zaintzaile ttipittoac, eta gelditcen dire haren aitcinean, bat bertcearen aldean.

Misericordiazco Ama bethi nigarrez zagon; erran cioten haurrei :

« Ene populuac ez badu conbertitu nahi, ene Semearen besoa erortcera utci beharco dut. Hain pisua da nun ez baitirot gehiago atchic; badu hainbertce denbora zuentzat jasaiten dutala !

« Eman deraizkitzuet sei egun laneco; zazpi-garrena neretzat naucan, eta ez dautazue eman nahi ! — Abere-orgekin dabilzanec bethi ene Semearen icena juramentu eta blasfemiocin dabilcate. — Bi gauza horiec ene Semearen besoa hainbertce pisutcen dute ! Lurreco fruituac galteen badire, cihanrec dukezuete hoben. »

Gero Birjina Sainduac ezagut-araci cioten cer cigorradac Jaincoac igorrico cituen gizonen gainerat, bereciki blasfemioen eta igandearen ez-atchikitcearen, gaztigatceco.

Eman cioten oraino bakhotchari secretu bat. Nabiz gora mintzo cen, Melaniac etzuen aditcen Maccimini cer erraiten cion, ez Macciminec cer

erraiten cion Melaniari. Ikhusten cituzten choilki haren espainac ibiltcen.

Bi secretuac, Grenobleco aphezpicuaren manuz izcribaturic, nihori salhatu gabe, igorri ciozcaten Aita Sainduari. Pio IX^{garrekoa}, iracurtu-eta, oihu egin zuen : « Gaicho Francia ! » Bi secretu hec daucate cirela bat Franciaz eta bertcea Errumaz mintzo. Gaztiguac eta cigorradac agintcen cituzten, mundua ez bacen conbertitcen.

Francia gaztigatua izan da, bainan ez da oraino conbertitu, cer othe dauca ondotic Jaincoaren justiciac ?

Birjina Sainduac galdegin cioten gero : « Egiten duzue ongi othoitza, ene haurrac ? — Ez, Andre, ez soberaric, » ihardetsi cion lañoki Macciminec. — Ene haurrac, ongi egin behar da bethi othoitza, goicean eta arratsean. Ez baduzue aicinaric, errazue *Gure Aita* eta *Agur Maria*; eta aicina duzuonean gehiago. »

Birjina Saindua mintzatu citzaioten gero hainbertce giristinoec duten achola ttipiaz igandearentzat, meza sainduarentzat, mehe eta barur egunentzat. Eta akhabatcean, begitarte serio batekin erran cioten : « Ene haurrac, eramane diozue berri hori ene populuari. » Bietan eman cioten manu bera.

Zonbeit urhats aicina abiatu cen gero. Lerian bezala zohan, belharric ere zaphatu gabe. Haur-